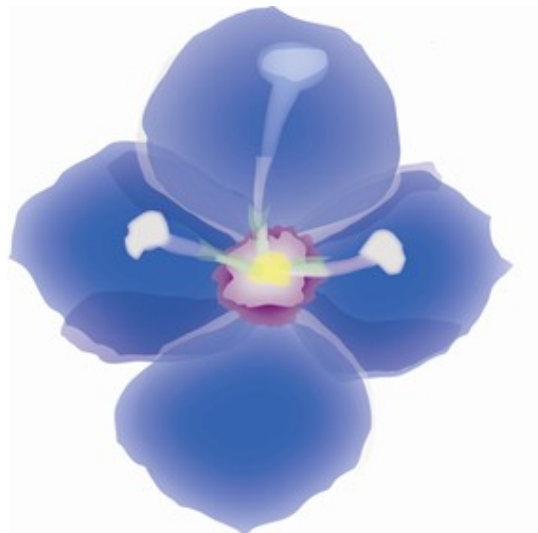

Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Bardu kommune

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	3
1.1 Bakgrunn for planen	3
1.2 Lovgrunnlag	3
1.3 Rusreformen	4
2. SITUASJONSBESKRIVELSE	4
2.1 Nasjonalt	4
2.2 Lokalt	4
2.2.1 NAV	5
2.3 Enhet for helse, omsorg og barnevern	5
2.3.1 Barneverntjenesten	5
2.3.2 Legetjenesten	6
2.3.3 Helsestasjon	6
2.3.4 Skolehelsetjenesten	6
2.3.5 Hjemmebasert tjeneste	7
2.3.6 Psykisk helsetjeneste.	7
2.4 Akan	7
2.5 Skolen	7
2.6 Kultur	7
2.7 Lensmannen	8
2.8 Forsvaret	8
2.9 Salgs- og skjenkekontroll	9
2.10 Kunnskapsprøven om alkoholloven	9
2.11 Gebyr på salgs- og skjenkebevillinger	9
2.12 Tidspunkt for salg og skjenking	10
2.13 Salgs- og skjenkebevilling	10
3. BEVILLINGER	11
3.1 Skjenkebevillinger	11
3.2 Salgsbevillinger	12
3.3 Ambulerende bevilling	12
4. SAMMENDRAG MÅL/TILTAK	12
4.1 Nasjonalt	12
4.1.1 Salgs- og skjenkekontroller – brudd på vilkår	12
4.2 Lokalt	13
4.2.1 NAV	13
4.2.2 Enhet for helse, omsorg og barnevern	13
4.2.3 Helsetjenesten	13
4.2.4 Akan	13
4.2.5 Skolene	13
4.2.6 Kultur	14
4.2.7 Lensmannen	14
4.2.8 Forsvaret	14
Oversiktsskjema rusforebyggende tiltak	15
Kapittel 10. Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger	16

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn for planen

Kommunene er i henhold til Lov om omsetning av alkoholholdig drikk § 1-7d pålagt å utarbeide alkoholpolitisk handlingsplan. En slik plan ble første gang vedtatt i Bardu kommunestyre i sak 29/05. Planen bør behandles i hver kommunestyreperiode. Målet med planen skal være å begrense både de samfunnsmessige og individuelle skadevirkninger rusmisbruk innebærer.

Kommunestyret har valgt å utvide den alkoholpolitiske handlingsplanen til en rusmiddelpolitisk handlingsplan. Dette fordi vi ser et endret rusmønster hos brukerne. Nye rusmidler er tatt i bruk, noe som krever økt innsats og kunnskap fra dem som arbeider med dette. Ikke sjelden ser man et blandingsmisbruk av alkohol, narkotika og medikamenter.

Planen har som mål å utvikle lokale strategier innen rusmiddelarbeidet både på det forebyggende, problemløsende og støttende område.

1.2 Lovgrunnlag

Alkoholloven gir visse rammer for rusmiddelpolitikken, og kommunen er pålagt å løse flere oppgaver innen rusmiddelområdet, hjemlet i følgende lover:

Lov av 2. juni 1989 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. Sist endret 2015-12-18 med virkning fra 01.01.2016.

Lov av 18. desember 2009 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, NAV.

Lov av 24. juni 2012 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m

Lov av 17. juli 1992 om barneverntjenester

Lov av 5. august 1994 om vern mot smittsomme sykdommer

Lov av 28. april 1961 om psykisk helsevern

Etter § 3-12 i lov om sosiale tjenester m.v har kommunen et særlig ansvar for å følge med i utviklingen i kommunen og til å drive forebyggende arbeid, jf 1. til 3. ledd:

“Kommunen skal gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, og søke å finne tiltak som kan forebygge slike problemer.

Kommunen skal søke å legge forholdene til rette for å utvikle og styrke sosialt fellesskap og solidaritet i nærmiljøet.

Kommunen skal spre kunnskap om sosiale forhold og tjenester i kommunen.

«§ 10-2. I forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (Alkoholforskrifter).

Ved overtredelser som nevnt i § 10-3 skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som et enkelt brudd.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to er tildelt til sammen 12 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på en uke. Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal kommunestyret øke lengden på inndragningen tilsvarende.

Ved beregning av toårsperioden skal overtredelsestidspunktet legges til grunn.

Toårsperioden gjelder uavhengig av om bevillingen er fornyet i løpet av perioden, jf.

Alkoholloven § 1-6. Ved overdragelse begynner ny periode på overdragelsestidspunktet, jf.

Alkoholloven § 1-10.»

Kapittel 10 i Forskriften er vedlagt – se side 16 – 18.

1.3 Rusreformen

Rusreformen trådte i kraft 1. januar 2004. Dette innebærer blant annet at kommunene slipper å betale egenandel ved institusjonsinnleggelse. Målet med reformen var å styrke helsetjenestetilbudet og sikre helhet i behandlingstilbudet for rusmisbrukere. Det er de statlige regionale helseforetakene som har ansvaret for rusmisbrukerne, og tjenesten er en spesialisthelsetjeneste. NAV har det helhetlige og koordinerende ansvar for tiltak overfor rusmisbrukerne som før.

Både NAV og fastlegene i kommunen kan henvise til utredning og behandling. Innleggelse kan finne sted når alt annet er prøvd. Kommunehelseloven, NAV-loven, sosialtjenesteloven, barnevernloven, sykehusloven og lov om psykisk helsevern inneholder bestemmelser som gjelder behandling av personer som har rusproblem.

De regionale helseforetakene skal sørge for tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelbruk, noe som omfatter avrusing, utredning og spesialisert behandling – både helse- og sosialfaglig.

Det er imidlertid stor pågang og ventetiden i spesialisthelsetjenesten er nå på opptil ett år, noe som igjen har ført til at arbeidet med rusmiddelmisbrukere i kommunen har økt gjennom oppfølging og utredning. Rusmisbrukere med langvarige og sammensatte problem har rett til individuell plan, der den enkelte bruker skal sikres et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tilbud. Tilbudet skal dekke den enkeltes rettigheter etter sosialtjenesteloven, NAV-loven, helse- og omsorgsloven, spesialisthelsetjenesteloven samt lov om psykisk helsevern. Brukermedvirkning er særdeles viktig ved utarbeidelse av individuelle planer.

2 SITUASJONSBESKRIVELSE

2.1 Nasjonalt

Alkohol er fortsatt den største årsaken til rusmisbruk. Forskning viser at jo lenger en kan utsette debutalderen for alkohol, dess mindre sannsynlig er det at en utvikler rusproblem. Forskning viser også at økt tilgjengelighet gir økt forbruk.

I likhet med landet for øvrig opplever man imidlertid også i Bardu kommune at nye rusmidler har gjort sitt inntog hos deler av befolkningen. I tillegg til tradisjonelt bruk og misbruk av alkohol ser man nå at enkelte har narkotika som sitt rusmiddel. Vedvarende rusmiddelmisbruk vil alltid ha store negative konsekvenser for den enkelte, for deres familie og pårørende og for samfunnet.

2.2 Lokalt

Alkoholomsetningen i Bardu for årene 2014 og 2015 i antall liter

Salg av øl: 2014: 167 180 liter 2015: 166 083 liter

Her er ikke vinmonopolets omsetning tatt med.

Skjenking	Øl/Rusbrus	Vin	Br.vin
2014	14121	1613	438
2015	11863	1128	325

Her er ikke skjenkingen i Forsvarets messer tatt med.

2.2.1 NAV

NAV har et helhetlig og koordinerende ansvar for rusomsorgen. Det vil i praksis si forebyggende arbeid samt oppfølging av den enkelte rusmisbruker, både de som blir innlagt i institusjon og de som velger andre behandlingstiltak. I tillegg har NAV kontakt med pårørende, som er en voksende gruppe med mange ulike behov. Pårørende kan være familie og venner som trenger noen å formidle bekymringer og problemstillinger til. I likhet med tvangsinnlegging av gravide rusmisbrukere er også legemiddelassistert rehabilitering (LAR) tillagt NAV sitt ansvarsområde.

Høsten 2008 ble kvalifiseringsprogrammet innført som en viktig del av regjeringens fattigdomssatsing. Kvalifiseringsprogrammet er lovhjemlet i NAV-loven.

NAV har ansvar for å hjelpe brukere som vanskelig kan tilpasse seg et ordinært arbeidsliv, herunder kan kvalifiseringsprogrammet benyttes i tillegg til de øvrige tiltakene NAV rår over.

Personer med rusproblematikk fanges opp på forskjellige måter. Enkelte tar selv kontakt og formidler sitt problem, enkelte får NAV henvist fra lege eller andre samarbeidspartnere, og andre avdekkes ved at NAV yter annen bistand – og det etter en tid med kartlegging viser seg at det i saken også er et rusproblem.

NAV har mange samarbeidspartnere å forholde seg til, både internt i kommunen og eksternt. Eksempelvis - legetjeneste, psykiatrisk helsetjeneste, politi, helseforetak og lignende. Det har gradvis over tid blitt en merkbar økning i behov for «teamarbeid» rundt flere av rusmisbrukerne.

Enhetsleder NAV og ruskonsulenten sitter i arbeidsutvalget til politirådet som har møte en gang pr. måned.

Arbeid med rusproblematikk er ressurskrevende. Blant annet fordi rusmisbrukere ikke er en ensartet gruppe. Noen trenger bistand i liten -/mindre grad, mens andre har langvarige og sammensatte problemer, og derfor trenger svært mye. Disse har rett til ansvarsgruppe og individuell plan, der den enkelte bruker skal sikres et helhetlig, koordinert og tilpasset tilbud.

50% stilling i NAV er øremerket kommunens rusarbeid.

Ut fra registrert arbeidsmengde burde det være større ressurs tillagt rusarbeidet. Med ett halvt årsverk er det vanskelig å yte god nok kvalitet på tjenestene innenfor ansvarsområdet (ref 2.2.1, 1. avsnitt). Det er for eksempel vanskelig å drive forebyggende arbeid – det gir lite rom for hjemmebesøk og det fører til sjeldnere oppfølgingsamtaler, enn det det burde være.

2.3 Enhet for helse, omsorg og barnevern

2.3.1 Barneverntjenesten

Formålet med barneverntjenesten er, jfr lov om barneverntjenesten § 1-1:

- Sikre at barn og unge som leve under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg i rett tid,
- Å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Barneverntjenesten i Bardu har i gjennomsnitt 70 barn i systemet. Blant disse er det noen ungdommer som viser nysgjerrighet på rus og tester det ut. Noen ungdommer opplyser at

det er ikke vanskelig å få tak i alkohol hvis de vil. F eks blir soldater spurt om de kan kjøpe alkohol til dem.

Barneverntjenesten har også kjennskap til foresatte som har et høyt forbruk av medisin og hvor det er enten fare for, eller det har blitt, et avhengighetsproblem. De fleste som har et rusproblem prøver å skjule dette eller benekter det. For barneverntjenesten er det ikke enkelt å avdekke omfanget av et evt. rusproblem i undersøkelsen og dette kan bidra til at iverksatte tiltak ikke føre til den ønskete forandring i omsorgssituasjonen for barnet.

Barneverntjenesten har som flere andre etater også ansvar for forebyggende arbeid. I denne sammenheng er det etablert en del samarbeidsforum som skal fungere forebyggende i Bardu kommune, som politirådet, tverrfaglig team for barn fra 0-6 år, tverrfaglig samarbeid med helsestasjon og psykisk helsetjeneste og samarbeidsmøte med Setermoen asylmottak. Barneverntjenesten har også samarbeid med andre barneverntjenester i Midt Troms; Barnevernforum, som inkluderer 11 kommuner. Videre bruker barneverntjenesten samarbeidspartnere som PPT, BUP, Bufetat, Barnehuset i Tromsø og andre.

Barneverntjenesten vurderer samarbeidsforumene som positivt i forhold til forebyggende arbeid. Særlig arbeidet i politirådet har bidratt til positivt holdningsarbeid i forhold til alkohol og rus. Det tverrfaglige samarbeid bidrar til økt kompetanse hos de ansatte i forhold til å oppdage og iverksette tiltak ovenfor målgruppen det er knyttet bekymringer til.

2.3.2 Legetjeneste

Legetjenesten har et medansvar for rusmisbrukere og skal samarbeide med NAV for å se til at adekvat behandlingstilbud, herunder også innleggelse i institusjon, blir tilbudt til den enkelte. Legene jobber kun mot det enkelte individ og ikke ut mot grupper.

2.3.3 Helsestasjon

Ungdommens helsestasjon åpnet høsten 2003. Dette er et tilbud til elever i ungdomsskolen og den videregående skole. Det synes som det største behovet ligger i prevensjonsveiledning, men rus er et potensielt tema som helsestasjonen kan jobbe med, enten direkte eller indirekte.

Både helsesøster og jordmor har meldeplikt til lege og barnevern i forbindelse med avdekking eller mistanke om rusmisbruk hos en gravid kvinne eller hos foreldre med barn i alderen 0 – 18 år.

2.3.4 Skolehelsetjenesten

Helsesøstrene har faste kontordager ved alle tre barneskolene og ved ungdomsskolen. Tjenesten er tilgjengelig for "drop-in" for elevene og det settes opp faste samtaler med de som har behov for det. Tjenesten er også tilgjengelig for veiledning og refleksjon med de ansatte på skolene. Foresatte har også mulighet til å ta kontakt her. Vi ser at dette faste tilbudet blir mye brukt og har ønsket effekt som et lavterskeltilbud. Dette er forebyggende arbeid. På ungdomsskolen er samtaler om rus et vanlig tema. Skolehelsetjenesten har også et godt samarbeid med Politiet i Bardu ved bekymring rundt ungdomsmiljøet.

2.3.5 Hjemmebaserte tjenester

De hjemmebaserte tjenester har aktivt samarbeid med NAV når det gjelder oppfølging av kroniske rusmisbrukere som bor hjemme. Hjemmetjenesten ser et voksende pleiebehov hos noen av disse brukerne. Det er i tillegg både fysisk og psykisk krevende arbeidssituasjoner som kan være utfordrende for personalet. Hjemmetjenesten skal ikke gå inn i en leilighet alene der de opplever seg truet. Ofte kan denne vurderingen være vanskelig, og vi får i praksis en prioritering mellom yrkesetikk og egen sikkerhet. Terskelen for ikke å gå inn er svært høy.

2.3.6 Psykisk helsetjeneste.

Psykisk helsetjeneste jobber også med brukere som har samtidige rus og psykiske helseplager. Dette er en økende problematikk i samfunnet generelt, og mye skjult problematikk. En ser for seg at tjenesten på sikt vil bli mer utfordret på ressursbruk ift denne gruppen. Generelt jobber tjenesten primært forebyggende og møter mennesker i forskjellige faser i livet. Her har vi også fokus på rus og rusforebygging. I tillegg til skolehelsetjenesten jobber Psykisk helsetjeneste barne- og ungdomsside primært med forebyggende arbeid.

2.4 Akan

Formålet med akan er å forebygge rus- og avhengighetsproblemer blant arbeidstakerne, og gjøre ledere og ansatte i stand til tidlig å gripe fatt i risikofylt rusmiddelbruk og spilleatferd. Videre skal akan bidra til at ansatte med rusmiddelproblemer og pengespillproblemer får et tilbud om hjelp. Akan kontakt i Bardu kommune er Torild Dypdal. Akan utvalget består av leder for Lønn og personalavdelingen, Akan kontakten, og ungdomskontakt. Det er avholdt opplæring på Akan arbeidet til verneombudene på de fleste arbeidsplassene i kommunen. Det er også planlagt opplæring på ledere og tillitsvalgte i Bardu kommune. En medarbeider i Bardu kommune har vært på kurs for å lære hva ANSVARLIG VERTSKAP innebærer, men Bardu kommune har ikke fulgt opp dette.

2.5 Skolen

Læreplanen for barne- og ungdomsskole har kompetansemål med fokus på forebyggende rusmiddelarbeid og helseskader. I dette arbeidet inngår blant annet nettbasert undervisningsmaterieell, MOT og annen litteratur fra læreverket. Skolene samarbeider med foreldregruppa om felles temamøter knyttet til rusforebyggende arbeid.

2.6 Kultur.

Kultur tilrettelegger og er en samarbeidspartner for kommunens mange frivillige lag og organisasjoner. Bardu kommune er MOT kommune og vi har MOT i ungdomsskolen og er lokalsamfunn med MOT. MOT sin visjon er å skape et tryggere og varmere oppvekstmiljø og å gjøre ungdom i stand til å ta egne valg slik at de mestrer eget liv. MOT er et primærforebyggende tiltak og har effekt. Sammenlignes elever på landsbasis med elever på skoler der MOT er godt implementert, viser Utdanningsdirektoratets Elevundersøkelse 2011 at MOT- skolene har mindre mobbing og større trivsel enn skoler som ikke har MOT. MOT utvikler mot, bevissthet og positive holdninger hos ungdom, som motvirker rusmisbruk. For mer informasjon om MOT, se www.mot.no.

Bardu kommune har eget ungdomsråd. Tilbud om aktiviteter som ungdom etterlyser og ønsker, forelegges ungdomsrådet for uttalelse og eventuell prioritering. Tilrettelegging og tilbud vil være basert på medbestemmelse fra ungdom. Tilbudene skal være rusfrie, gi læring, gode holdninger og gi utvikling for ungdommene. Nærmiljøanlegg av typen

skatebanen, sandvolleyballbane og ballbinger er viktig for fysisk aktivitet for ungdommer som ikke driver med organisert idrett. Bardu kommune støtte opp om lokaler til frivillig aktivitet, så langt det er mulig, som for eksempel lokaler til Ala Rock og Bardu dans. Bruk av sosiale medier har ført til endring i hvordan ungdom møtes.

Tiltak Kultur:

- a) Satse på ungdomsråd for økt medbestemmelse og være veileder for Bardu ungdomsråd.
- b) Ungdomsrådet skal gis mulighet til å uttale seg i alle saker som berører ungdom, før beslutning tas. Det være seg etablering, endring eller nedlegging av aktiviteter,
- c) Videreføre MOT i skolen.
- d) Øke fokus og utnytte potensialet i "MOT i fritiden" og støtte opp om frivillig rusfrie tilbud innen det utvidede kulturbegrepet - (fortsette å legge til rette for organisert idrett, ungdomslagsarbeid, musikk, UKM, Ala Rock).
- e) Videreføre fasiliteter som tilrettelegger for fritidsaktiviteter rettet mot uorganisert ungdom hele året.

2.7 Lensmannen

Lensmannen opplyser at det er etablert miljø i Bardu hvor det misbrukes narkotika. Dette miljøet er forholdsvis stabilt. Politiet har ingen indikasjoner på at det misbrukes narkotika blant de yngste (ungdomsskolen).

Politiet opplever noe bråk knyttet til utestedene. Alle utestedene er pålagt politigodkjente ordens-vakter. Politiet samarbeider tett med MP og utestedene for å forebygge bråk ved skjenkestedene. Statistikken viser at antall alvorlige hendelser går ned, noe som er positivt. Bardu har etablert Politiråd. Dette er organisert etter SLT modellen, og det er ansatt egen koordinator i samarbeid med Målselv og Balsfjord kommuner, stedsplassert hos politiet. Tverretattlig samarbeid viser seg å være nøkkelen til suksess i rusforebyggende arbeid.

Kort om noen av arrangementene som har vært i 2016:

Bardumartnaen ble gjennomført uten natteravner. Dette med begrunnelse i at det de senere år ikke har vært utfordringer knyttet til ungdommer på martnan. Festen på kvelden er ett rent voksenarrangement som håndteres utmerket av arrangør. Politiet har imidlertid sterkt fokus på denne helga og driver forebyggende virksomhet i form av økt patruljering og tilstedeværelse.

Villmarksrock ble gjennomført på en bra måte. Det ble, som en forsøksordning, gitt tillatelse til arrangør om å ha egne ordensvakter. Dette fungerte godt. Politiet har fortsatt fokus på orden og sikkerhet i forbindelse med arrangementet og har økt patrulje-virksomhet.

2.8 Forsvaret

Forsvaret er en stor aktør i Bardu kommune, og Hæren er den av avdelingene som er størst i antall personell på Setermoen. Forsvaret jobber målbevisst med spørsmål knyttet til rusmisbruk, og har utgitt et eget direktiv for Forsvarets rusforebyggende arbeid. Forsvaret har etablert en nulltoleranse for bruk av narkotika og doping. Direktivet inneholder også bestemmelser om alkohol samt beskrivelse av kontrolltiltak.

Forsvarets avdelinger har egne rusmiddelkontaktneemnder. Nemndene skal gi informasjon og råd til personell med lederansvar, og andre, på alle områder som er forbundet med rusmidler og doping. De skal også planlegge å iverksette aktivt forebyggende arbeid. Dette

vil si å foreta risikovurdering av rusmiddelsituasjonen, utarbeide en handlingsplan for forebyggende rusarbeid, gjennomføre holdningskampanjer og gjennomføre kontrolltiltak.

Forsvaret er det Forsvarets operative hovedkvarter gjennom Narko Nord er den enheten i forsvaret som har ansvar for det rusforebyggende arbeidet. Et viktig satsingsområde er kontroll av soldater ved ankomst til tjenestestedet. I tillegg driver Narko Nord forebyggende arbeid blant soldater, befal og sivilt ansatte.

Militærpolitiet (MP) kan på militær sjefs vegne håndheve forbud mot oppbevaring av alkoholholdig drikk på militært område. De kan videre foreta promillekontroller og etterforske saker i henhold til militærpolitiinstruksen (MPI).

Ved bevis for eller ved mistanke om overtredelse av narkotika- og/eller dopinglovgivningen i Forsvaret, skal Forsvarets narkotikagrupper kontaktes.

Forsvarets anbefaling:

De senere år har Forsvarets tilbakemelding vært enslydende og positiv. De har ingen behov for å være med å regulere de kommunale skjenkebevillinger. Beredskap er ikke som tidligere, en relevant begrunnelse og de har færre inne boende soldater.

Forsvaret anbefaler Bardu kommune at Lensmannen også representerer Forsvarets avdelinger. I Politirådet som møtes regelmessig diskuteres relevante saker som angår Forsvarets personell, behov så vel som opptreden og deltagelse i det lokale utelivet.

Tilbakemeldingene fra avdelingssjefene er likelydende og positive. Imidlertid ser vi at erfaringene fra Politiet og lensmannen bør være retningsgivende.

For å redusere mengden uønsket saksbehandling og brev anbefaler vi om mulig lensmannen ivaretar behov for uttalelse.

2.9 Salgs- og skjenkekontroll

Bardu kommune har engasjert Alkontroll til å foreta kontroll ved salgs- og skjenkesteder i kommunen. Det er ikke ofte det meldes om overtredelser, men det forekommer.

Etablering av nye utsalgssteder, skal vurderes nøye etter Lov om omsetning av alkoholholdig drikk, og behandles i OMS og vedtas av kommunestyret.

2.10 Kunnskapsprøven om alkoholoven

Dette er en prøve som alle styre-/stedfortredere som innehar skjenke- og salgsbevillinger må ha bestått, jfr forskriftene til alkoholoven kap 5. Ordningen administreres av avd. stab/service, og behandles i OMS og vedtas i kommunestyret.

2.11 Gebyr på salgs- og skjenkebevillinger

Gebyret kreves inn forskuddsvis i henhold til forskriftene til alkoholoven kap 6. Bardu kommune krever også gebyr fra de 2 befalsmessene som er i kommunen.

2.12 Tidspunkt for salg og skjenking

Salgstiden for øl/alkoholholdige drikker fra butikk er i Bardu kommune:

Mandag-fredag kl 07:00-20:00

Lørdag og dag før helligdag kl 07:00-18:00, unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag.

Det er ikke lov å selge alkohol fra butikk etter kl. 20:00. Det betyr at alkoholholdige drikke må være betalt senest kl. 20:00.

Skjenketider: Se skjenkebevilling under oversikten. Det gis ikke skjenking ut over kl. 02:00. Skjenkestedene kan holde åpent en halv time etter at skjenkebevillingen har opphørt.

2.13 Salgs- og skjenkebevilling

Alkoholoven kapittel 2 sier at salg og skjenking av alkoholholdig drikk skal foregå på en slik måte at skadevirkningene begrenses og alkoholpolitiske og sosiale hensyn ivaretas.

Den nye loven som trådte i kraft fra 01.01.16 representerer en viss innskrenking av det alkoholpolitiske selvstyre. Lovendringen har kommet som en følge av ulik praksis fra kommune til kommune.

Det er bestemmelser i alkoholforskriften kap. 10 som fastsetter normerte reaksjoner for de ulike typer overtredelser, samt særlige saksbehandlingsregler.

(Ref. Alkoholforskriften).

3 BEVILLINGER

3.1 Skjenkebevillinger

Kommunen har gitt følgende skjenkebevillinger for perioden 22.6.2016 – 30.6.2020

(Gruppe 1 øl - gruppe 2 sterkøl og vin - gruppe 3 brennevin)

NAVN	VARE – SKJENKETID	
Bardu hotell Lobbybar, Trollstua restaurant med bar, resepsjon, Skilder'n diskotek, møterom nede og møterom oppe.	Gruppe 1 og 2 kl 07:00 - 02:00 Gruppe 3 Kl 13:00-02:00	Styrer: Hjørdis Merete Sørensen Stedfortr.: Patricia Ann Sørensen
Kings terrasse inne Uteterrassen foran hotellet Uteområdet ved møterommet oppe	Gruppe 1 og 2 kl 07:00 - 02:00 Gruppe 3 Kl 13:00-02:00	
Overnattingsrom/minibar	Gruppe 1, 2 og 3	
Polar Park Kafeteria m/terrasse og grillkåte	Gruppe 1 og 2 kl 09:00 - 02:00 Gruppe 3 kl 13:00 - 02:00	Styrer: Heinz Strathmann Stedfortr.: Heidi Haaksvold
Stopp/rasteplass Bjørnehiet Hyttelodge	Kun til sluttet selskap.	

3.2 Salgsbevillinger

Kommunen har gitt følgende salgsbevillinger:

Rema1000	Mandag-fredag kl 08:00 – 20:00 Lørdag/dag før helligdag kl 08:00 – 18:00	Styrer: Yngve Hakestad Stedfortr.: John-Egil Kvendbø
Coop Ekstra	Mandag-fredag kl 08:00 – 20:00 Lørdag/dag før helligdag kl 08:00 – 18:00	Styrer: Jon Kvello Stedfortr.: Alf-Harald Engmo

Vinmonopolet har salgsbevilling i åpningstidene.

Alle bevillinger gjelder fram til 30.06.2020.

3.3 Ambulerende bevilling

Kommunestyret har i k.sak 26/04 delegert til rådmannen å gi ambulerende skjenkebevilling.

I samme sak ble det også delegert til rådmannen å:

- godkjenne endring av styrer og stedfortreder i bevillingsperioden
- godkjenne utvidelse av skjenkelokaler for enkelttilfelle
- godkjenne utvidelse av skjenketid i enkelttilfelle
- fastsette bevillingsgebyr

4 SAMMENDRAG MÅL/TILTAK

4.1. Nasjonalt

Alkoholloven setter klare mål for hvordan en ønsker at alkoholpolitikken skal være, og krever at det føres streng kontroll med omsetning og bruk av alkohol. Den nasjonale ruspolitikken kan oppsummeres slik:

- Redusere skadevirkningene av alkohol, individuelt og samfunnsmessig
- Redusere misbruket av narkotiske stoffer
- Øke bevisstheten om sammenhengen mellom bruk/misbruk av forskjellige rusmidler
- Heve debutalderen for alkohol
- Styrke negative holdninger til narkotika og misbruk av alkohol
- Få et bedre, mer effektivt og samordnet behandlings-, etterverns- og omsorgstilbud til rusmiddelmissbrukere.

4.1.1 Salgs- og skjenkekontroll – brudd på vilkår

Den nye alkoholloven og alkoholforskriften som trådte i kraft 01.01.16 innebærer forandringer i forhold til salgs- og skjenkekontroll.

Nærmere om hva endringene består i, prikktildeling, inndragning - og hvilke konsekvenser den får for kommunal håndhevelse, er beskrevet i Alkhl. § 1-8, og alkoholforskriften kap. 10.

Kommunestyret kan i bevillingsperioden inndra en bevilling resten av bevillingsperioden, eller for en kortere tid dersom vilkårene i § 1 -7b ikke lenger er oppfylt, eller dersom bevillingshaver ikke oppfylder sine forpliktelser etter denne loven eller bestemmelser gitt i eller i medhold av annen lovgivning når bestemmelsene har sammenheng med denne lovs formål.

Ved vurderingen av om bevillingen bør inndras, og for hvor lenge, kan det blant annet legges vekt på type overtredelse, overtredelsens grovhet, om bevillingshaveren kan klandres for overtredelsen og hva som er gjort for å rette opp forholdet. Det kan også legges vekt på tidligere praksis av bevillingen.

I tillegg til kommunens reaksjon på overtredelse av vilkårene har politiet adgang til å stenge et sted som driver salg eller skjenking av alkohol uten bevilling. Videre kan politiet også stenge et salgs- eller skjenkested for inntil 2 dager når det er nødvendig for å hindre forstyrrelse av offentlig ro og orden, ivareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller for å avverge eller stanse lovbrudd.

4.2 Lokalt

Bardu kommunestyre ønsker klare mål for sin alkoholpolitikk, og krever at det føres en streng kontroll med omsetning og bruk av alkohol. Bardu kommune sin ruspolitikk kan oppsummeres slik:

- 1) Bardu kommune skal arbeide for å redusere skadevirkningene av alkohol – individuelt og samfunnsmessig.

- 2) Bardu kommune skal arbeide for å redusere misbruk av narkotiske stoffer.
- 3) Bardu kommune skal arbeide for økt bevissthet om sammenhengen mellom bruk/misbruk av forskjellige rusmidler.
- 4) Bardu kommune skal arbeide for å heve debutalderen for alkohol.
- 5) Bardu kommune skal arbeide for å få et bedre, men effektivt og samordnet behandlings-, etterverns- og omsorgstilbud til rusmisbrukere. Bardu kommune vil ta initiativ til interkommunalt samarbeid.

4.2.1 NAV

For å oppnå de målene man har satt seg, må følgende tiltak settes i verk:

- a) Opprettholde det forebyggende arbeid.
- b) Veilede andre i avdelingene som jobber med rusproblematikk.
- c) Jobbe tverrfaglig for å gi et best mulig tilbud til befolkningen.
- d) Øke ressursene innen rusarbeidet. (Forebygging og ettervernstiltak).

4.2.2 Enhet for helse, omsorg og barnevern

Det er ønskelig med kompetansehevende kurs innen rusomsorg for medarbeiderne i avdelingen.

4.2.3 Helsetjenesten

Det er allerede opprettet ungdommens helsestasjon. Prioritere/vektlegge og arbeide med temaet rus på ungdommens helsestasjon. Dette vil ikke medføre ekstra kostnader.

4.2.4 Akan

Det må utarbeides retningslinjer og rutiner for akan-arbeidet i kommunen. Dette vil ikke medføre ekstra kostnader.

4.2.5 Skolene

Viser til punkt 6 i Barduskolens ordensreglement:

Skolen skal være en røyk- og rusfri arbeidsplass for alle. Derfor er det forbudt å ta med eller bruke tobakk, snus eller andre rusmidler.

Tiltak 1: Håndheving og oppfølging av ordensreglementet.

Tiltak 2: Gjennomføre undervisning i samsvar med læreplanen.

Tiltak 3: Etablere samarbeid med politiet.

Tiltak 4: Vurdere årlige foreldremøter med tema knyttet til rusforebyggende arbeid.

Tiltak 5: Avhengig av problemstillinger, etablerer skolene samarbeid med barnevern, psykiatri, helse med mer.

Viser til at Bardu er en MOT kommune.

Tiltak 6: Lære å ta riktige valg.

4.2.6 Kultur

- a) Satse på ungdomsråd for økt medbestemmelse og være veileder for Bardu ungdomsråd.
- b) Ungdomsrådet skal gis mulighet til å uttale seg i alle saker som berører ungdom, før beslutning tas. Det være seg etablering, endring eller nedlegging av aktiviteter,

- c) Videreføre MOT i skolen.
- d) Øke fokus og utnytte potensialet i "MOT i fritiden" og støtte opp om frivillig rusfrie tilbud innen det utvidede kulturbegrepet - (fortsette å legge til rette for organisert idrett, ungdomslagsarbeid, musikk, UKM, Ala Rock).
- e) Videreføre fasiliteter som tilrettelegger for fritidsaktiviteter rettet mot uorganisert ungdom hele året.

Kostnader ved det enkelte tiltak er ikke vurdert. Med reduserte driftsrammer vil tilbud reduseres.

4.2.7 Lensmannen

Politiet har et økt fokus på det rusforebyggende arbeid, spesielt rettet mot barn og unge. De har eget rusforebyggende opplegg som holdes i ungdomsskolen. Tidlig intervensjon er viktig, og politiets bekymringssamtale blir benyttet overfor ungdom som viser bekymringsfull utvikling, både på rus og adferd.

SLT har medført at politiet har et langt tettere samarbeid med barnevernet, skolen, NAV, psykisk helsetjeneste, PPT og øvrige etater som handler denne problematikken. Prosjektleder for Politiråd og SLT-koordinator er steds plassert i politiet. Lensmannen har en langsiktig strategi på det rusforebyggende arbeidet og vil styrke dette arbeidet i tiden fremover.

4.2.8 Forsvaret

Ingen kommunale tiltak er satt fram her.

OVERSIKTSKJEMA RUSFOREBYGGENDE TILTAK

FORMÅL	TILTAK	ANSVAR	KOSTNAD	FRIST
Jfr pkt i planen				
Det iverksettes samarbeidsprosjekt innen alle fagfelt i og utenfor kommunen som kan bidra i det forebyggende arbeidet. Dette for å utnytte den totale kompetansen som finnes innen avdelingene NAV, Enhet for helse, omsorg og barnevern, skole, kultur, lensmannsetaten og frivillige organisasjoner for å stadfeste og videreutvikle det rusforebyggende arbeidet i Bardu. Nav skal fungere som koordinator og samlingspunkt i dette arbeidet.				
4.2.1 NAV Øke kunnskap om skadevirkninger ved rusmisbruk samt etterverns tiltak. Utvidelse av resursene	Kurs/kompetanse-heving Søke prosjekt og kompetansmidler	NAV kommune Administrasjonen og NAV	Avhengig av kurs/kostnader ca kr 8 000,- pr år Avhenger av ev prosjekt	2016-2020
4.2.2 Enhet for helse, omsorg og barnevern Økt kompetanse for tjenestens ansatte ang. rus og ruskkader	Kurs for medarbeidere.		Avhengig av kurstilbud	2016-2020
4.2.3 Helsestasjon	Ungdommens helsestasjon	Helsesøster	Ingen ekstra kostnader utover kjøp av materiell	Er i gang.

			Ca. kr 1000,- pr år	
4.2.4 Akan	Det må utarbeides retningslinjer for kontaktens arbeide	Strategisk ledelse	Ingen	Er i gang.
4.2.5 Skolene Øke muligheten til fleksibilitet i det rusforebyggende arbeidet ved ungdomsskolen	Videreføring av MOT i skolen	Ledelsen ved ungdomsskolen	Kostnad i rammen til kultur.	Er i gang.
4.2.6 Kultur Gi ungdom rusfrie tilbud	Videreføre 16. mai arr. Videreføring av MOT	Avdeling kultur Avdeling kultur.	Kr 20 000 tilskudd +lønn ca 1 måned kr 35000,- Kr 250 000 til lønn informatører, kontingent og litt drift.	Er i gang. Er i gang.
4.2.7 Lensmannen	Nulltoleranse Bekymringssamtale SLT arbeidet Eget undervisningsopplegg for barn/unge og foreldre Utesteder pålagt å ha politigodkjente ordensvakter.	Region lensmannen		Pågående

Kapittel 10. Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger

§ 10-1. Bestemmelsene om prikktildeling og inndragning i § 10-2 til § 10-6 gjelder der kontroll gjennomført i henhold til kapittel 9 i denne forskriften eller rapport fra andre myndigheter, avdekker at innehaver av kommunal salgs- eller skjenkebevilling ikke har oppfylt sine plikter etter alkoholloven, bestemmelser gitt i medhold av alkoholloven, bestemmelser i lov eller i medhold av lov som har sammenheng med alkohollovens formål, eller plikter som følger av vilkår i bevillingsvedtaket.

⁰ Tilføyd ved forskrift 26 okt 2015 nr. 1225 (i kraft 1 jan 2016, gjelder overtredelser begått fra og med denne dato).

§ 10-2. Ved overtredelser som nevnt i § 10-3 skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på én uke. Dersom det i løpet av

toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal kommunestyret øke lengden på inndragningen tilsvarende.

Ved beregning av toårsperioden skal overtredelsestidspunktene legges til grunn.

Toårsperioden gjelder uavhengig av om bevilningen er fornyet i løpet av perioden, jf. alkoholloven § 1-6. Ved overdragelse begynner ny periode på overdragelsestidspunktet, jf. alkoholloven § 1-10 første ledd.

⁰ Tilføyd ved forskrift 26 okt 2015 nr. 1225 (i kraft 1 jan 2016, gjelder overtredelser begått fra og med denne dato).

§ 10-3. Følgende overtredelser fører til tildeling av åtte prikker:

- salg, utlevering eller skjenking til person som er under 18 år, jf. alkoholloven § 1-5 annet ledd
- brudd på bistandsplikten, jf. § 4-1 annet ledd i denne forskriften
- brudd på kravet om forsvarlig drift, jf. alkoholloven § 3-9 og § 4-7
- hindring av kommunal kontroll, jf. alkoholloven § 1-9.

Følgende overtredelser fører til tildeling av fire prikker:

- salg og utlevering til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 3-1 i denne forskriften, skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 4-2 første ledd i denne forskriften
- brudd på salgs-, utleverings- og skjenketidsbestemmelsene, jf. alkoholloven § 3-7 og § 4-4
- skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år, jf. alkoholloven § 1-5 første ledd
- brudd på alderskravet til den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5 tredje ledd.

Følgende overtredelser fører til tildeling av to prikker:

- det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller
- bevillingshaver sørger ikke for at person som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet, jf. § 4-1 i denne forskriften
- mangler ved bevillingshavers internkontroll, jf. alkoholloven § 1-9 siste ledd, jf. kapittel 8 i denne forskriften
- manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften
- manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften
- brudd på krav om styrer og stedfortreder, jf. alkoholloven § 1-7c
- gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd
- gjentatt diskriminering, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd.

Følgende overtredelser fører til tildeling av én prikk:

- brudd på kravet om alkoholfrie alternativer, jf. § 4-6 i denne forskriften
- brudd på regler om skjenkemengde, jf. § 4-5 i denne forskriften
- konsum av medbrakt alkoholholdig drikk, jf. § 4-4 i denne forskriften
- gjester medtar alkohol ut av lokalet, jf. § 4-4 i denne forskriften
- brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted, jf. § 3-3 i denne forskriften
- brudd på vilkår i bevillingsvedtaket, jf. alkoholloven § 3-2 og § 4-3
- brudd på reklameforbudet, jf. alkoholloven § 9-2, jf. kapittel 14 i denne forskriften

andre overtredelser som omfattes av alkoholoven § 1-8 første ledd, jf. blant annet alkoholoven § 3-1 sjette ledd, § 4-1 annet ledd, § 8-6, § 8-6a, § 8-12 og § 8-13.
0 Tilføyd ved forskrift 26 okt 2015 nr. 1225 (i kraft 1 jan 2016, gjelder overtredelser begått fra og med denne dato).

§ 10-4. Dersom det foreligger helt spesielle og svært formildende omstendigheter, kan kommunen tildele færre prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3. Dersom det foreligger svært skjerpene omstendigheter, kan kommunen tildele flere prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3. Kommunestyret kan ved svært skjerpene omstendigheter også øke lengden på inndragningen utover det som følger av § 10-2, i de alvorligste tilfellene for resten av bevillingsperioden.

Dersom omstendigheter som nevnt i første og annet ledd vektlegges, skal dette begrunnes særskilt i vedtaket.

0 Tilføyd ved forskrift 26 okt 2015 nr. 1225 (i kraft 1 jan 2016, gjelder overtredelser begått fra og med denne dato).

§ 10-5. Der det foreligger grunnlag for prikktildeling, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om tildeling av prikker, jf. forvaltningsloven § 16. Kommunestyret fatter enkeltvedtak om tildeling av prikker. Bevillingshaver skal i forbindelse med vedtaket orienteres om mulige konsekvenser ved ytterligere prikktildelinger.

Vedtaket etter annet ledd kan påklages etter forvaltningslovens regler. Der klageretten ikke benyttes, kan tildelingen av prikker likevel påklages i forbindelse med klage på senere vedtak om inndragning hvor tildelingen av prikker inngår som grunnlag.

0 Tilføyd ved forskrift 26 okt 2015 nr. 1225 (i kraft 1 jan 2016, gjelder overtredelser begått fra og med denne dato).

§ 10-6. Dersom tildeling av prikker danner grunnlag for inndragning, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om inndragning av bevillingen, jf. forvaltningsloven § 16. Kommunestyret fatter enkeltvedtak om inndragning av bevilling på grunnlag av tildeling av prikker.

Kommunen bør iverksette vedtak om inndragning innen fire uker etter vedtakelsesdato.

0 Tilføyd ved forskrift 26 okt 2015 nr. 1225 (i kraft 1 jan 2016, gjelder overtredelser begått fra og med denne dato).

§ 10-7. En bevilling kan inndras dersom den ikke er benyttet i løpet av det siste året. Bevillingen kan likevel ikke inndras dersom årsaken til manglende bruk av bevillingen er en hindring utenfor bevillingshavers kontroll og som han ikke med rimelighet kunne unngå eller overvinne følgene av. Dette gjelder bare i den utstrekning det kan antas at driften kan gjenopptas innen rimelig tid.

0 Endret ved forskrift 26 okt 2015 nr. 1225 (i kraft 1 jan 2016, tidligere § 10-1).